

Слово на Петдесетница
Отбягването на греха - главно условие за запазване
благодатта на Светия Дух, която е най-скъпоценното благо за
нас

Произнесено в руската църква "Св. Николай", гр. София, 30.V./12.VI.1949г.

ДНЕС светата Църква празнува слиянето на благодатта на Светия Дух над апостолите. От този момент е започнала да съществува на земята светата Църква, тъй като благодатта е нейната основа. Ако не бе слязла благодатта на Светия Дух, то на земята не би съществувала светата Христова Църква. Тогава не биха съществували и Тайнствата, чрез които Църквата дава на вярващите тази благодат. Тогава не би могло да се извърши в нашия живот спасението от греха, проклятието и смъртта; ние не бихме могли да се съединяваме с Христа и щяхме да бъдем обречени на вечни мъки, защото средството, което ни спасява и съединява с Бога, е благодатта на Светия Дух. Ето защо ап. Павел казва: По благодат сте спасени чрез вярата (Еф. 2:8).

Ако благодатта на Светия Дух не бе слязла над апостолите, то в сърцата на вярващите не би възсияло царството Божие с неговата святост и райско блаженство, защото благодатта е основа на царството Божие. Не случайно отново ап. Павел говори: царството Божие е правда и мир и радост в Светаго Духа (Рим. 14:17). С тези думи св. апостол иска да каже, че царството Божие е благодатта на Светия Дух в нейните дивни прояви на праведност, радост и мир. И може ли да бъде иначе, когато Сам Господ в Своите притчи е уподобявал царството Божие на скъпоценен бисер (Мат. 13:46), на имане, скрито в нива (Мат. 13:44) и на таланти (Мат. 25:14-30). Под царство Божие, както свидетелствуват светите отци, се разбира именно тази възраждаща благодат на Светия Дух, която слязла над апостолите в петдесетия ден след Христовото Възкресение, а след това започнала да се дава на вярващите чрез Тайнствата на Църквата. Затова св. Симеон Нови Богослов учи, че възраждащата благодат на Светия Дух е царството Божие, Царството небесно.

Ясно е, че тази благодат е най-великото, най-драгоценното благо за нас. Тя е била венец и цел на цялото Божествено домостроителство в делото на нашето спасение. За да ни бъде дарувана тази благодат, Господ е пролял Своята Кръв на Кръста. Затова Той е казал на Своите ученици: За вас е по-добре Аз да си замина (т.е. да отида на кръстна смърт); защото, ако не замина, Утешителят няма да дойде при вас; ако ли замина, ще ви Го пратя (Йоан 16:7).

Какво може да бъде по-скъпоценно от Кръвта на нашия Спасител? - Нищо на света. Следователно и благодатта на Светия Дух, дарувана ни заради Кръвта на Христа е също най-скъпоценно благо за нас.

Какъв спасителен извод следва да направим от казаното, мои възлюбени в Христа чеда? След като благодатта на Светия Дух е най-драгоценното съкровище, то нека ценим това съкровище. Затова, като сме получили от Бога тази благодат чрез Тайнствата на Църквата, нека всецяло се стремим да не я загубим, да не отпаднем от нея. Към това ни подтиква и св. ап. Павел с думите: гледайте, да не би някой да се лиши от Божията благодат (Евр. 12:15). И тъй, ние, като приемаме царство непоколебимо, нека пазим благодатта, с която да служим благоугодно Богу с благоговение и страх (Евр. 12:28).

Но ние трябва не само да се боим да не загубим благодатта - това най-велико съкровище. Ние трябва да се стремим да умножаваме тази благодат, та тя да се разкрие в нас чрез изпълнение на Божиите заповеди и ние да имаме в себе си плодовете на Духа: любов, радост, мир, дълготърпение, благост, милосърдие, вяра, кротост, въздържание - плодове, за които говори ап. Павел в своето Послание до галатяните (Гал. 5:22-23).

Разбира се, ние няма да се уподобим на онзи лукав раб, който, като получил от Господа божествения талант, го закопал в земята (Мат. 25:18); ние ще преумножаваме получената от Бога благодат, като отбягваме всеки грях. Заради нашите грехове благодатта на Светия Дух отстъпва от нас, защото благодатта и грехът са несъвместими, както са несъвместими светлината и мракът. И св. ап. Павел казва: какво общуване има между правда и беззаконие? Какво общо има между светлина и тъмнина? (2 Кор. 6:14-15).

Но най-вече, възлюбени, трябва да избягваме гордостта. Тя е майка на всички грехове, страсти и пороци. Тя ни заслепява и ни кара винаги да се заблуждаваме, винаги да грешим, винаги да се наскърбяваме, да униваме, да тъжим и още тук, на земята, да изпитваме вечните адски мъчения. Затова трябва с всички сили да избягваме гордостта и нейното най-пагубно за нас изчадие - осъждането. Заради нашата гордост и осъждане Господ ни наказва със страшни беди. Той дори може да ни предаде на позорни страсти и няма да престане да ни наказва, докато не се смирим.

Но щом гордостта е така гибелна за нас, нека с всички сили на душата си да се стремим към смирението и към произтичащото от него самоосъждане. Заради смирението Господ ни избавя от всички беди и злини, дава ни благодат да можем да изпълняваме неотклонно Неговите заповеди, излива върху нас всички Свои неизказани милости и ни съединява навеки със Себе Си, за да предвкусим още тук, на земята, Неговата божествена радост.

Нека подражаваме в смирението на светиите. Въпреки всички свои нравствени съвършенства, въпреки всички свои благодатни дарования, те се мислели за първи грешници и не другите, а себе си считали виновни за всички свои беди. Каква велика святост и каква благодатна висота

достигнал св. ап. Павел! Но той нарекъл себе си пръв от всички грешници (срв. 1 Тим. 1:15). Какво нравствено съвършенство достигнал преп. Серафим Саровски и с какви изумителни видения и откровения е бил удостоен от Господа! На него многократно му се явявали в цялата Си Божествена слава Спасителят и Пречистата Божия Майка. Подобно на св. ап. Павел, той бил възнесен до трето небе и съзерцавал райските обители. И въпреки това, малко преди смъртта си той често отивал на пригответия за него гроб и горчиво плачел. Когато го питали защо плаче, преп. Серафим отговарял "Твърде несъвършено прекарах живота си". Затова той най-искрено и с дълбоко съкрушение наричал себе си "убогия и грешен Серафим" и особено обичал онези, които никога и никого не осъждали.

Нека наши първи учители в придобиване на смирението бъдат юродивите заради Христа. Те се борели с гордостта през целия си живот. Похвалите, които са гибелна издънка на тщеславието и гордостта и които ние така търсим, те ненавиждали и даже считали позорни за себе си. Преди 30 години, когато бях архимандрит и ректор на Воронежката Духовна семинария, всяка година отивах в Задонския манастир, за да се поклоня на мощите на св. Тихон. Тогава посещавах и намиращия се наблизо женски манастир "Всех скорбящих радость", в който живееше и се подвизаваше великата Божия рабиня, юродивата заради Христа Лиза. За своето дивно смирение тя беше получила от Господа великите дарове на изцеление и прозорливост, на чиито прояви самият аз бях очевидец. Веднъж, когато посетих тази обител, видях сред манастирския двор Лиза, заобиколена от селянки. Доближих се до тях. Жените се обърнаха към мен и, посочвайки Лиза, ми казаха: "Тя познава", т.е. има дар на прозорливост. При тези думи Лиза се развълнува, започна да се кара, грабна кошничката си, както винаги пълна с камъни, шишета и всякакви боклуци, и бързо се затича при игуменката, за да се оплаче от селянките. След това игуменката ми разказа, че Лиза ѝ се оплаквала от тях, защото я опозорили пред о. архимандрита, т.е. казали, че е прозорлива. За това нейно смирение благодатта на Светия Дух сияеше в живота на тази юродива със своите дивни прояви.

Така и в нашия живот, мои възлюбени в Христа чеда, благодатта, получена от нас при Кръщението, дивно ще се разкрива в своите прояви, ако ние се смиряваме. Тогава тази благодат, която се излива от Светия Дух - Духа на истината, ще ни предпазва от гибелни заблуждения, ще ни постави на истинския път на спасителния живот, защото ще ни обогати със своето божествено познание. Тогава заради нашето смирение тази благодат, изливана от Светия Дух, която Господ нарекъл сила (Деян. 1:8), незримо винаги ще влива в нас сила за борба с греховете и страстите, за неотклонно спазване на всички спасителни заповеди. Тогава Божествената благодат, която се излива от Светия Дух, Духа-Утешител, ще стане за нас извор на утешение в скърбите и ще прогони далече от нас демонския мрак на скръбта, униението, мъката и отчаянието, ще ни съедини навеки с Господа и

ние още тук ще изпитваме райско блаженство от единението с Христа. А след нашата смърт тази благодат, като Христова одежда, ще ни покрие на всички бесовски митарства и ще ни въведе в чертога на Христа, в Неговото Небесно царство, за вечно райско блаженство. Да ни удостои с това Господ чрез Своята благодат, като истински приобщени към Светия Дух, заради неизказаната любов на Неговия Божествен Отец и на цялата Света Троица - Отец, Син и Свети Дух към нас. Благодатта на Господа нашего Иисуса Христа, и любовта на Бога и Отца и общуването на Светаго Духа да бъдат с всички вас (2 Кор. 13:13). Амин.